

Lɛl eke wɛl awɛ Ebre eyɛ **Ów ek'it eke wɛl k'uw any**

Ɛɛɛ a eke kok lɛl na a, ɛɛɛm ɛwm sos nin. Gbɛkɔ ow el ɛɛɛ nyam eke b'ɛbr Grɛk sɛnyn sɛnyn. Ɛtɛ ɛmɛny l'uw Nyam Lɛl ɛm ec'ów a lele Jwifɛl ec'ol ab ɛm ec'ów ab ab any yɛɛi sɛnyn sɛnyn. Ow ibn eke wɛl oc Ebre e lɛl na ɛlu Pɔl e silɛl eke nɔn ab ɛm. K'aw ke ow ɛl Apɔlɔs eke kok Ɛs Kɔtɔkɔ e juma Pɔl ab a, k'el lɛl na e nɔn ɛs (ɛkn Ob Kok 18.24-28, 1 Korɛnt 3.5-9; 4.1-2).

Ɛɛɛ a nɔn lɛl na am dad Ebre eyɛ a ek'itɛɛn ɛrm ɛm el Krist eci, ke wɛl am ijr gbɛre a eke k'inym ɛs kikri ɔmn ɛm. N'am dad wɛl eke batɛ wɛl igɛ ɔmn na eke wɛl ɔny Jesu ɛm a ɛlu ɛs, im am us Jwifɛl ec'ol a jam, wɛl k'ow ɛɛɛm ob ap kaka, aɛke Jesu Krist ɛm eci sel ɛɛɛn a eke wɛl ɔb ow e kokoba a anake el sel ɛɛɛn tasi a.

Lɛl ab ɛm ec'ów a ɛɛɛ sakp yony: krɛkrɛ ɛm a (nuɛ 1.4 toɛ nuɛ 10.18) am yɛɛm ɛy eke Jesu agb nɔnɔ akm afr ɛrm ɛsɛl. L'agb nɔnɔ l'akm Mois lele sinm sig ab ɛm ec'egb waw ɛsɛl ɛgbɛl ab ab. Jesu anake el ɛy ec'egb waw ɛs ligbɛl Nyam ec'any af a. N'anɛ ɛsɛ Melkisedɛk ek'el ɛb ebu lele ɛgb waw ɛs ab Abraham lɛɛɛɛ ɛm ab af. Jesu ocr in sosi kokr ɛgb waw ɛtɛ ɛb ɛy e sikpl a fɛɛɛ. Lɛɛɛɛ sig ab ɛm e segb waw eke wɛl bi kok a, k'ɔtum tɛtɛɛm ɛy e sikpl ab ɛs.

Yony ɛm a (nuɛ 10.19 toɛ 13.17 ɛm a), n'am atr Ebre eyɛ a sos ɛs eke k'ony ɛrm susu ɔmn ɛm,

εσε el el eke λεγη sig em ec'omn esel a ek'eb any a kok ab af.

L'umar in e lel a owro edn em lele esn em ab.

Nyam ecr Jim em dad ey odad

¹ Λεγη sig em a, Nyam ecr kokoba ob esel em dad ey lagnel odad, etn li dad wel odad a sakp nono lel akunda ern ern em ab. ² Ko sica, segn na ek'el segn es abal el ab em, Nyam ecr Jim em dad ey odad. Jim na em l'ecr li kok afr lele wus ab, etn in ce anake Nyam solum oc'r eke li k'el ob a fen ec'aja ij es a. ³ Iy na b'elu in ec'anygbel e jijn a okm, etn l'el ow ec'es otarir kpen, etn in ec'odad ebl ec'abusu a ucu wus lel ob fen ab ony es. Li yoyog agn e sikpl ab es, etn n'im li sig es afr Nyam ek'onny abusu ob fen af a e lidr abu af.

Nyam ec'Iy a ony any akm afr erm esel

⁴ Iy na ony any nono akm afr erm esel. Ee, ow eru es kpata, anke Nyam on'n aja nin ek'onny any nono akm afr erm esel ec'a. ⁵ Tasi em a, legn kaka Nyam dadm afr erm es kaka esme:

Nj el em ec'Iy,

yefenyana, em m'ew'η.

Et n emeny, li dadm afr erm es kaka yeji l'esme:

Em, mi b'ow m'el Es,

etn in, li b'ow l'el em ec'Iy. †

⁶ Gbeko, legn a eke n'on in e yefl Iy a ow wus na af a, li dad nine:

Nyam ec'afr erm esel a pupukpan it eke k'ign'n nuη. †

† 1:5 Bèbmn Selu 2.7; 2 Samiel 7.14; 1 Ów e Wel Non 17.13.

† 1:6 Ol Okn 32.43, Septant em ec'odad eke wel oc.

7 Kin low yec'eke li dad afr erm esel e lís:
 η el εγη a ek'ωνη ke afr erm esel itηn anη ese lεf
 af,
 ke η e juma kok esel bi kok η e low ese al e b'iri
 ab af a. †

8 Κο Nyam dad Jim e lís nine:
 η el Nyam ετη η ec'εb ebu ec'atufu lekpn a anη
 σεγη φηη.
 Ν e kpama ab ab, am nyimn η ec'αγη a low
 nenyembri nyam em,

9 b'erur low nenyembri nyam ετη b'ifn low ηηη.
 Na sosiem Nyam, η e Nyam sɔsum oc'η awληεl
 ab em
 eke k'el in eci, ετη l'εtm sos em iηn e mun l'ok'η
 nuη.†

10 Εμεny Nyam dad nine:
 Εs Κοτοκο, nuη οb em a, η anake kok wus a,
 ετη afr el ob eke η e sabu a ol.

11 Ów amua φηη b'ow irm,
 κο η, b'ow anη σεγη φηη.
 Afr lele wus ab b'ow eni ese mob sus em sig af,

12 b'ow οny ar el es ese gbad af,
 εε, -li b'ow -l'itηn any ese mob sus em af.
 Gβεκο η, b'anη σεγη φηη η ec'elel a ce,
 ετη η ec'owr anη a úwrm.†

13 Λεγη kaka Nyam dadm afr erm εs kaka εsmε:
 Òw sig es em e lidr abu af,
 toη bake m'ót η ec'efnu m'ok η ec'akr ew a. †

† 1:7 Selu 104.4, Septant em ec'odad eke wel oc. † 1:9 Selu
 45.7-8. † 1:12 Selu 102.26-28, Septant em ec'odad eke wel oc.

† 1:13 Selu 110.1.

¹⁴ Tasi em a, afr erm esel bla -l'el ee? -L'el abn ek'onny juma ern ern, ke Nyam b'erm im elum agn a eke k'ij sel ek'onny uwr ec'aja a abu.

2

Sel eyn a eke wel dad ow e low a ony any nwn

¹ Low na sosome a, ow it eke si k'oc erm s'ew sodad eke s'iri ab af; eke ow elm ebe, si b'ow s'itir ejagb any. ² Nyam ecr afr erm esel em on agn in ec'odad a, etn l'elu odad a e nawre ek'el a okm tasi. † Agn beb egnm usrm'n sos, egnm eluam'n, etn el fen -n'eyn gbre a ek'it eke k'eyn el a. ³ Sica ey, ayaf si b'ow s'aru gbre na s'egb es, eke si b'ign sel eyn ligbel na s'elu es ee? Sel eyn na, Es Kotoko anake ikn anym ob in ec'amani a. Etn agn a eke iri wel dad sel eyn na e low a, elu in e low nawre e l'el a okm. ⁴ Nyam in obi yegm eke el e sodad a el nawre, meny ewr, ow egbel, lele sakrowa ern ern eke b'iti any ab em. Emeny Nyam yegm eke ow el nawre Abn Lala ec'ob ap ern ern a eke li cac agn ese el el eke l'erur ab af ab em.

Jesu uw ey fen eci

⁵ S'am dad wus eke k'ow a e low. Ow elm afr erm esel Nyam om abusu eke k'ew wus na es. ⁶ Tasi em a, ow eke wel b'eyn Nyam Lel em a el: Kc agn bla -l'el eke k'ew el e low erm ee? Bla -l'el eke ki kok el e lis owi ee? ⁷ Ew el afr erm esel ec'ew legn tel eci, on el anygbel lele sos usr ab ese es ew tufe af,

† 2:2 Low na el ol a eke Sinayi lafeny af, wel on Israel eyn a.

⁸ ot ów a fəŋ ɛw es el ec'akr ew, el ec'es ɛw ew. † Nyam ɔŋ aŋɔn abusu ob ob fəŋ af. L'egbm ob kaka es eke anm wɛl ec'abusu ab em. Gbəkɔ yɛfɛnyɔna, s'am ɛkn tasi, aŋɔn k'ɔnym abusu ob ob fəŋ af.

⁹ Kɔ bla anake ɛy yɛji s'am ɛkn ab ee? Jesu anŋ sɛŋɔn bɛb afr ɛrm ɛsɛl ec'ew, kɔ sica, Nyam ɔŋ'n anygbɛl lele sos usr ab ɛsɛ es ɛw e tufɛ af. Bla ec'ee? Anke l'ij gbɛ ɛtŋ l'uw yɛji. Ow ɔŋ ɛtŋ Nyam ec'erm mamn em, Jesu uw aŋɔn fəŋ eci.

¹⁰ Nyam anake kok wus a ɛtŋ wus anŋ in eci. Kɔ l'erur ek'in ec'ey ab em e nɔnɔ ligbɛl k'anŋ in ec'anygbɛl a e low em. ɛtŋ ek'ow el Jesu ek'am ot im el sel ɛŋn a oŋɔn a, ow it eke Nyam k'oc gbɛr ijr em ɔŋ'n l'iy nɛny l'igŋ nuŋ.

¹¹ Jesu b'ɔny aŋɔn fəŋ e sikpl a oc el es lís. ɛtŋ ɛbɛn a, ɛŋɔn eke b'ayal aŋɔn a lele aŋɔn a eke wɛl ayal ab ab el fəŋ b'ɔny ɛŋɔn ɛs nyam. Na sosiɛm ow ɔnym'n ɛs eke li k'ɛsŋ wɛl lisijimɛl. ¹² Tasi em a, Jesu dad Nyam ninɛ:

Mi b'ow m'ɔb ŋ e nin a ec'amani m'ok em lisijimɛl.

Dedeku ec'araŋn, mi b'ow mi kɔklm'ŋ. †

¹³ ɛmɛny Jesu cɛ, li dad ninɛ:

ɛm, mi b'ow m'oc em ec'ɔmn a nimum nimum m'ɛlu Nyam em.

ɛmɛny ninɛ:

Kin em lele ey a eke Nyam ɔŋ'm ab ab. †

¹⁴ Ey amua ɔny low nyam eke okr el af: -l'el aŋɔn ek'ony sos meŋl lele mebl ab. Agn ɔny abusu eke k'ibi el. Na sosiɛm, Jesu, in yɛji itŋn el ɛŋɔn,

† **2:8** Selu 8.5-7. † **2:12** Selu 22.23. † **2:13** ɛkn Esayi 8.17, Septant em ec'odad eke wɛl oc.

yec'etj ke n'onny agn eci læc a l'oc es in obi eci luw ab em. ¹⁵ Agj ek'annj esε madu af el ec'owr annj a nimum em, luw eci muru eke -n'onyn a sostiεm a, Jesu sɔg el in e luw ab em. ¹⁶ Tasi em a, l'owm afr erm esel eci abu elum eci, kɔ l'ow agj ek'el Abraham ec'alaw a ec'abu elum eci. ¹⁷ Na sostiεm anake ow it eke li k'itjn nimum nimum l'ot lisijimel lele lisijɔwɛl ab es, yec'etj ke l'el wɛl ec'egb waw es ligbɛl, eke erm mamn iy em gbɔj ke el cɛcɛ Nyam e juma kok ab em, ke b'ɛjn agj e sikpl oc ap ec'abusu a. ¹⁸ Etj eke Jesu in obi ij gbre εbm εkn em a, l'ɔtu eke li k'atm agj a fɛj eke el yɛji wɛl b'εbm εkn a abu.

3

Jesu εjn anygbenj akm Mois

¹ Agj lisijimel, Nyam ek'annj afr a εsj ɔny eke k'eel in ec'agnj lala; ow sostiεm, l'εr Jesu eke s'am εjn s'eb esε εjn a eke Nyam erm lele egb waw es ligbɛl ab a. ² Lεjn sig em a, eke Mois nyimn Nyam ec'agnj a, † l'el cɛcɛ ow ec'any af ow e juma e kok ab em. Eβen cɛ, esε Mois af, Jesu el cɛcɛ Nyam eke abul il in e juma a ec'any af. ³ Gbɛkɔ Jesu εbm eke k'ɛjn anygbenj akm Mois, esε elɛl eke εjn eke b'us εl a b'ɔny sos usr akm εl ab af. ⁴ Tasi em a, εl nyam nyam fɛj εjn b'us gbɛkɔ εjn a eke b'us fɛj a el Nyam. ⁵ Lεjn sig em a, Mois el cɛcɛ Nyam ec'agnj a ec'aranj. L'el juma kok es eke wɛl abul Nyam e lεjn anym em ec'ow a eke b'ow dad a e danju ij. ⁶ Gbɛkɔ Krist el cɛcɛ,

† **3:2** εkn Awl 12.7. *Nyam ec'agnj*: anja, Grɛk em a, odad na e nyandre el εl.

l'el Iy tasi a etɲ n'annɲ Nyam ec'agnɲ a e nunɲ af. In ec'agnɲ a, ow ow el ey, gbekɔ ow it eke si k'ucu ey ec'omn a, lele ntotɲ a ek'ey e low omn a b'ɔɲ ey ab ab s'ɔny es.

S'ókr Nyam eci sel eb ab em

⁷ Na sosiem, ese elel eke Abɲ Lala am dad ab af:

Yefenyina, eke b'irir Nyam e lebl a,

⁸ k'òturir ɔny ec'erm a, ese legɲ sig em ec'elel eke ɔny lagɲel kòkr loj ab em ab af.

-L'òbr'm any etɲ -l'ebm'm -l'ekn.

⁹ Ee, legɲ a, ɔny lagɲel ijr'm gbre eke k'ekn yec'a eke mi b'ow mi kok a.

Etɲ -l'ekn yec'a eke mi kok a

tonɲ akpo ekɲ yony.

¹⁰ Na sosiem, m'ɔny erm bebl agɲ na e lís

etɲ mi dad m'ese: el ec'erm a seɲɲ feɲ bi kpab es em e lís,

etɲ -l'òtum -l'uwm em ec'ejagb ab any.

¹¹ Em ec'erm bebl ab em, m'ofn m'ese:

-li k'ow -l'okmn legɲ kaka

em e sel eb a eke mi bebɲ m'ew es ab em!†

¹² Agɲ lisijimel èwr erm! ɔny em a, eɲɲ kaka itm eke k'ɔny erm ɲɲɲ, erm ek'úbɲ nawɛ, erm eke b'itr'r l'igɲ Nyam ek'annɲ owr a l'elu es.

¹³ Nyam Lel dad nine: “Yefenyina”. Ow sosiem, eke yefenyina na k'uwrɲ a, àtarir sos es eɲɲ eɲɲ legɲ feɲ. Eben a, eɲɲ kaka k'ow ɔnym erm tuɔtuɔ, etɲ sikpl k'ow elum eɲɲ kaka wus. ¹⁴ Sica, s'el Krist e lawlél, gbekɔ ow it eke si k'ucu ey

† 3:11 Selu 95.7-11, Septant em ec'odad eke wél oc.

ec'omn a eke s'ony legη a ετη eke s'ub'r nawre a s'ony es.

¹⁵ Nyam Lel dad ninε:

Yefenyana, eke b'irir Nyam e lebl a,

k'oturir ony ec'erm a

εσε legη sig em ec'elel eke ony lagnel obr'm any
ab af. †

¹⁶ Bwo ec'egη iri Nyam e lebl ab ee? Bwo ec'egη obr'r any ee? El -l'el agη a fεη eke Mois ony ok okm Ejipt a. ¹⁷ Nyam ebl erm tonj ow ij akpo ekη yony. Bwo ec'egη e līs ee? Agη a eke kok sikpl a e līs, ετη el neny nyam a ce anake -l'uwr loj ab em a. ¹⁸ Nyam ofn dad ninε: Li k'ow -l'okmn legη kaka sel eb a eke mi bebm m'ew es ab em. Bwo sosiem l'ofn akpasu na ee? Agη a ek'onym elum a sosiem. † ¹⁹ Tasi em a, kin yec'eke s'am ekn a: -l'otum -l'okm Nyam e sel eb ab em, anke -n'onym omn.

4

¹ Gbeko Nyam εwar ey low εw es eke si b'ow s'ok in e sel eb ab em, ετη low na eke l'εwar ey l'εw es a εcm okm es. Ow sosiem εwr erm, ke egη kaka ony em a k'anm jam! ² Wel ob Amani Mamn a e kokoba ok ey εσε ey lagnel ab af, gbeko odad a eke -l'irir a elm el low kaka. Eke -l'irir ow e low a, -l'ebm ow omn em. ³ Ey, s'ub nawre, s'otu eke si k'ok Nyam e sel eb ab em. Nyam in obi dad ninε:

Em ec'erm bebl ab em, m'ofn eke:

-Li k'ow -l'okmn legη kaka

† **3:15** Selu 95.7-8, Septant em ec'odad eke wel oc. † **3:18** Ek n Awl 14.11-35; Selu 95.11.

em e sel eb a eke mi beb̄m m'ew es ab em.
 Ke, Nyam uwar in e juma leḡn a et̄n eke li kok
 wus na nimum a. ⁴ Tasi em a, Nyam Lel em, kin
 yec'eke wel dad sēgn lōbn̄ em a e lís: *Et̄n eke li
 kok in e juma f̄en̄ uwr a, l'eb sel sēgn lōbn̄ em a.*†
⁵ Nyam yēji dad ow ec'odad eke li bi dad l'ese: *-Li
 k'ow -l'okm̄n leḡn kaka em e sel eb a eke mi beb̄m
 m'ew es ab em a.* ⁶ Aḡn a ek'ik̄n anym ēn̄ Amani
 Mamn a ēgn̄m ɔnym in ec'elum. Ow sosiem, -
 l'otum -l'okm̄ Nyam e sel eb ab em. Aḡn ejeci
 gb̄e ɔtu eke emeny k'ok em. ⁷ Na sosiem Nyam
 ew leḡn ejeci nyam et̄n l'es̄n̄ ow *yēfen̄yna*. Eke
 ow ibn̄ a, Nyam dad David e nen̄y em leḡn ik̄n
 na e low, odad a eke wel ik̄n anym dad lel na
 ec'afr em a:

Yēfen̄yna, eke b'irir Nyam e lebl a,
 k'oturir ɔny ec'erm a!

⁸ Sica am ekan eke, blel Joswe nawre tasi ɔtu
 ēn̄ sel eb na ɔn̄ Nyam ec'aḡn ab ana, Nyam blel
 dadm ow e jam a, leḡn ejeci nyam ec'odad. ⁹ Ow
 am yēgm eke sel eb emeny an̄n̄ Nyam ec'aḡn a
 eci. Et̄n sel eb a ot sēgn lōbn̄ em ec'ab es. ¹⁰ Tasi
 em a, ēgn̄ a eke b'ey Nyam e sel eb ab em a, in
 yēji am eb in obi e juma a e sel, ese lele eke Nyam
 eb in ec'a e sel ab af. ¹¹ Na sosiem s'óol ey ec'erm
 f̄en̄ em sel eb na em ec'ey es, yec'et̄n̄ ke ēgn̄ kaka
 k'ébm̄ ey laḡnel a ek'ēgn̄m eluam low a eci sēwl
 a, ke ow ɔn̄ ēgn̄ kaka k'éym wus.

¹² Ow it e si k'uw any eke Nyam ec'odad ebl a
 b'ism sel ab, læc iy'r em gb̄n̄. Li b'ed̄n̄ lakm̄ ler
 em lab ek'in ec'any a yony mum b'ufu a. Nyam
 ec'odad ebl a b'ey ēgn̄ em im iḡn̄ es. Li b'ey ow

† 4:4 Ek̄n̄ Nūn̄ ɔb̄ 2.2.

em n'im toŋ n'ehŋ ow ec'abŋ a lele liy ab ab, li b'im toŋ n'ehŋ ow e sos ŋgigŋnel a lele ew ab ab. Li b'uw eŋ e nuŋ em ec'ow tutr lele erm em ec'ab ab any. ¹³ Tasi em a, low kaka lɔlm es Nyam ec'any af. Ob feŋ eke li kok a eru'r es any af kpata. In e nyamn a b'ekn feŋ, etŋ in anake si k'awl ey e lís ec'ow feŋ s'ok'r a.

S'ímn si titmn Nyam ɔmn em

¹⁴ S'ony egb waw es abusu es ligbel nyam eke ubr afr em im toŋ ok Nyam oŋŋ yogŋ. In l'el Jesu, Nyam ec'Iy a. Ow sosiem, s'úcur ɔmn a eke s'egŋn s'ebr a s'onyn es. ¹⁵ Egb waw es ligbel na eke s'ony a, ɔtu eke k'ony ey e sos ɔnym a e sɔrŋ ikŋ, aŋke ese ey af, in yeŋi wel ebm'n low low feŋ em, gbekɔ in li kokm sikpl. ¹⁶ S'ímn si titmn ɔmn em tasi ey e Nyam erm mamnu ec'es ew ec'atufu lekpn a. In e lís si b'ow s'ehŋ sɔrŋ ikŋ a eke b'anŋ in ec'erm mamn ab em ow a, etŋ eβen a, li b'ow l'elum ey abu wanci ek'it a.

5

Krist, ey ec'egb waw es ligbel lele sel ehŋ e nuŋ ab

¹ Egb waw es ligbel feŋ, aŋŋ ec'araŋn wel bi sɔsum'n oc'r. In e juma el ke l'elum aŋŋ abu ir eb Nyam ab, li kok ob ap lele egb waw ab aŋŋ e sikpl a ec'oc ap eci. ² Egb waw es ligbel a, in obi yeŋi l'el eŋŋ ek'ony sikpl. Ow sosiem, l'ɔtu eke li k'iri aŋŋ a ek'uwm low any lel el a ek'am irm ab ab e ses babur a. ³ In e sikpl e n'ony a sosiem, ow it eke li ki waw egb dedeku a e sikpl a eci, etŋ

ow elm dedeku a e sikpl a ce eci, kɔ in obi in obi ec'a yej'eci.

⁴ Etn emeny, egn kaka áwm egb waw es ligbel e juma a ebm in obi em. Kɔ Nyam anake b'esi egn ow ec'el em, ese el el eke l'esi Arɔn el ab af a. ⁵ Krist ec'a yeji, eben ow ecr. Ow elm in obi l'awm egb waw es ligbel ec'el a l'ebm. Nyam eke dad'r odad a ogn ow anɔ ow. Kin odad a: *N el em ec'Iy, yefenyina, em m'ew'η.*† ⁶ Emeny Nyam dad nine: *N el egb waw es segn feɔ eci, ese el el eke ow ɔb nuɔ Melkisedek em ab af.*†

⁷ Krist, in e wus af aɔa ec'eb ir ab em, nɔɔn Nyam etn kok sɔɔn ɔn Nyam, babarm em lele ɔɔn ikn em ab. Ni nɔɔn Nyam ek'otu eke k'ony oc'r es luw em a. Etn Nyam iri'r lebl, aɔke l'elum ow es is em. ⁸ Krist el Nyam ec'Iy, na low nawre! Gbekɔ gbre ijr amua feɔ em eke l'ecr a, li wewr elum nawre tasi. ⁹ Etn sica eke l'iy neny l'ign nuɔ a, l'el sel eɔn e nuɔ agn feɔ eke b'elum'n a eci. ¹⁰ Etn eben a, Nyam ew'r egb waw es ligbel ese Melkisedek ec'ab af.

Ɔwr erm, k'ignɔ ɔny ec'ɔmn a k'elul es

¹¹ Low na af a, s'ony ów nɔnɔ eke si ki dad, kɔ el e dad a ɔtu nɔnɔ, aɔke ɔny e low iri a ewl am ɔtu. ¹² ɔny, ɔtur eke wanci na af a k'eel low yeɔm es el tasi gɔɔ! Kɔ kin eke ow am ibrm eke wɔl ki yeɔmn ɔny nuɔ ɔb em e Nyam odad ec'ów ab em. ɔny, ɔnymn tɔri eke k'ijr ob ij leg leg, meny mij ow it eke wɔl k'ɔn ɔny. ¹³ Egn a eke b'anɔ am egn meny mij a, el iyli ɔmn em. Li k'otum l'uwm

† 5:5 Selu 2.7; Ob Kok 13.33; Ebre 11.5. † 5:6 Selu 110.4.

yec'a ek'el low nyim nyim ab any. ¹⁴ Gbəkɔ ob ij leg leg el agɲ egbɛl ɔmn ɛm eci. El e low es ɛkn ɛw a, ɔɲ el e nuɲ ɛm ɔny a, b'uw any ok ereb low mamn lele low ɲuɲ ab ec'araɲ.

6

¹ Na sɔsiɛm si k'ow s'ɛwlm s'owm nuɲ ɔb ɛm ec'ów a eke s'uw any Krist e lís ab af ij, kɔ s'íman anym eci low yɛgm ek'ot agɲ egbɛl ɔmn ɛm ec'ab es. Ɛmɛny ow itm yɛj'eke wɛl k'ɛwl ow ów a eke bi nyimn ɛɲɲ luw ɛm a ec'es ɪɲɲ ɛlu owi af lele ɛy ec'ɔmn a eke si k'oc s'ɛlu Nyam ɛm a yɛji e low af ij. ² Ow ibram yɛj'eke ɛmɛny wɛl ki yɛgm ɔny low sos es ɔyɔɔg ɛɲɲ ɛɲɲ e low af, ɛɲɲ abu nuɲ at owi af, † luw ɛm anɲ ɪgb owi af, lele jɛj ok kpɛkɲ kpɛkɲ ab e low af. ³ Ow sɔsiɛm a, eke Nyam ɛlu ɛy abusu es, si b'ow s'imn anym eci ów a ek'el Nyam e lís ec'a ec'any uw tasi ɛm.

⁴ Sica, bla wɛl ɔtu eke ki dad agɲ a ek'ɪɲɲ ɛl ec'ɔmn a ɛlu es a e lís ee? Nyam ec'usuayl a ɛkan ɛl es, -li tat afr ec'ob ap a anm ɛɲɲ -n'ɛɲɲ Abɲ Lala. ⁵ -Li tat Nyam ec'odad ebl mamn a lele sɛɲɲ ek'am ow e lɛc ab ab yɛji anm. ⁶ Ɛɲɲ ɛbɛn yɛji -l'ɪɲɲ ɛl ec'ɔmn a -l'ɛlu es. Agɲ amua, k'ɔtum sakp yony ɛm itɲnm es an ij. Tasi ɛm a, ow anɲ ɛsɛ ɛbɛn Nyam ec'Iy a cɛ ɛmɛny wɛ'n am ɛw olikɲ af wɛl obi ɛm af ɛɲɲ -li b'ɔɲ agɲ ɛjɛc'a ow eci wɛwr ec'abusu.

⁷ S'ócr ɔgm nyam e low s'ɔbar any: in e wus a b'ɔdu mij a fɛɲ eke nyàm b'an ke b'ok'r af a eb.

† **6:2** *ɛɲɲ abu nuɲ at owi af*: el es gbɛgbl ek'ow ɛm, Sinyamel ec'idr ɛsɛl b'ot sabu at agɲ nuɲ af, ke yɛgm eke wɛl sɔsum ot el juma mum nyam eci (ɛkn 2 Timote 1.6).

Li b'osu egb iju agɲ a eke kok'r juma af a ec'abu elum eci. Ow b'ɔɲ Nyam b'edɲ wus a ɔwrɔ. ⁸ Kɔ eke li b'osu kati lele njoj ab, l'elm ob kaka. Ow k'ow ibnm Nyam b'ow digɲ elu'l es etɲ wɛl b'ow tetul il. †

⁹ Erur em ec'agɲ lisijimɛl s'am dad nɛnɛ, gbɛkɔ ɛbɛn yeji, s'uw any tasi eke ɔny anɲɲ ejagb mamn a eke bi nyimn ɛɲɲ sel ɛɲɲ em ab af. ¹⁰ Nyam elm ɛnyɛmbri yony yony ɛs. Li k'ɔtum l'ijlm ɔw amamn a eke kokr ab es, l'ijlm erur a eke elul ɔkm in e lís ab es. Lɛɲɲ ek'ɛc ab em a, elul erur ikɲ na ɔkm agɲ a ek'el Nyam ec'a ec'abu elum em, etɲ ɛmɛny sicaca em yeji ɔnyɲ es am kokr. ¹¹ S'am erur cɛ ek'ɔny em ec'ɛɲɲɲɲɲɲ nyam nyam fɛɲ k'anɲ gbragbra kok ab em toɲ ok nuɲ, yec'etɲ ke fɛɲ a eke am ɔman a ɛɲan. ¹² K'èel ɔɲɲu, kɔ iir ɛb ɛsɛ agɲ a ek'ɔny ɔmn ke ɔny erm susu ab af. Agɲ amua, -li b'ɛɲɲ aja a eke Nyam ɛwar ow e low ɛw es a.

Nyam ec'ob ek'ɛwar Abraham a

¹³ Eke Nyam ɛwar Abraham ob a, nɛny ij ab l'ɛwar. Gbɛkɔ ɛɲɲ kaka agbm akam'n eke k'el nɛny ij na e danɲu, ow ɔɲ Nyam ofn in obi e nin em. ¹⁴ Li dad Abraham ninɛ:
M'ow m'edɲ'ɲ ɔwrɔ
ke m'ɔɲ ɲ ec'alaw ɛny bobn. †

¹⁵ Abraham usur erm toɲ etɲ n'ɛɲɲ yec'a eke Nyam ɛwar ir ow e low ɛw es a. ¹⁶ Eke agɲ b'ij nɛny a, danɲu nyam eke agb akm el a e nin em li b'ij nɛny. Nɛny ij a b'ɔɲ el e sodad a el tasi, etɲ ɛbɛn a, wɛl ɔtum dadm low ɛjec'ij. ¹⁷ Etɲ Nyam

† **6:8** Bèbmn Esayi 5.1-7. † **6:14** Bèbmn Nuɲ ɔb 22.16-17.

yeji kok low nenyembri nyam a: l'erur e li k'elu
 ɔkm kpata eke low a e l'ewar in ec'agɲ a, k'otum
 itɲnm legɲ kaka. Ow sosiem anake l'ij neny l'igɲ
 in e low ewar ab af a. ¹⁸ Low ewar lele neny ij
 ab, el ów yony eke wɛl k'otum ɔnym itɲnm, aɲke
 Nyam k'otum ɔnym yadɲ. Ów yony na sosiem,
 ey eke s'igɲ fɛɲ s'elu es a, si b'ow s'ɛɲɲ sos es atr
 ligbɛl, yec'ɛtɲ ke s'úcu low ɔmn a eke wɛl ew ey
 es a s'ony es. ¹⁹ Low ɔmn na, ey ec'a ow anɲ esɛ
 ob leg leg nyam ek'ɔɔm ey e liy a abusu eke ki
 mumu af. Low ɔmn na el nawrɛ tasi ɛtɲ li b'ɛpir
 Nyamel a ek'anɲ afr a eci gbad † ab em, l'ey usu
 lala tasi a. ²⁰ Yogɲ anake Jesu ikɲ anym ey, ey
 ec'a. ɛtɲ l'el egb waw es ligbɛl sɛɲɲ fɛɲ eci esɛ
 Melkisedɛk ec'ab af. †

7

*Melkisedɛk ec'egb waw es ek'el a agb nɔnɔ
 akm Arɔn ec'a*

¹ Melkisedɛk na, Salɛm ec'ɛb ebu lele Nyam Afr
 Kpekpe ec'egb waw es ab. Legɲ a eke Abraham
 anɲ ar ɔkr em am ow yogɲ a eke l'akm sɛb ebu
 ab es a, Melkisedɛk im ɔbr'r ɛtɲ ɛdɲ'n ɔwrɔ.
² ɛtɲ Abraham ɔɲ'n ob fɛɲ eke l'ot a e lɛw em
 a. Melkisedɛk e nin a e nyandre el “ɛb ebu eke
 bi nyimn agɲ low nenyembri nyam em”. ɛtɲ
 emɛny, l'el Salɛm ec'ɛb ebu, ow e nyandre el “*ɛb
 ebu eke b'ism erm es ey ab*”.† ³ Wɛl uwm es, lis

† **6:19** li b'ɛpir Nyamel a ek'anɲ afr a eci gbad ab em:agɲ a b'igɲ
 Nyam nuɲ gbad êl em eke ɔny gbad nyam eke bi cɛc usu lala
 a lele usu lala tasi ab ab. Egb waw es ligbɛl a cɛ el ɛɲɲ ek'ony
 abusu eke k'ey em yogɲ. † **6:20** Selu 110.4. † **7:2** Nuɲ ɔb
 14.17-20.

lele lagɲɛl ab any. Wel am dadm in e mew a lele luw ab ab ec'odad. Gbɛkɔ li b'ot Nyam Jim es, aɲke l'el egb waw ɛs sɛɲɲ fɛɲ eci.

⁴ Ɛkan elel eke Melkisedek ɔny any a! Ɛy lagɲ ligbɛl Abraham bɔbɔ yeji ɔɲ'n ob a fɛɲ eke n'ɛɲɲ ar ab ɛm a eci lɛw ɛm a. ⁵ Mois ec'ol a ɔɲ egb waw ɛsɛl ek'el Levi ec'eb ɛm ec'a abusu eke -li k'ibrm Israel ec'agɲ a el ec'ob fɛɲ eke -n'ɔnyɲ a e lɛw ɛm. † -Li bibrm Israel ec'agɲ a ec'ob fɛɲ e lɛw ɛm, ke agɲ amua, el lisijimɛl ek'el yeji el Abraham ec'eb ɛm ec'agɲ cɛ. ⁶ Ke Melkisedek, in, l'elm Levi ec'eb ɛm ec'ɛɲɲ. Ɛɲɲ ɛbɛɲ yeji, n'ɛɲɲ Abraham ec'ob fɛɲ ek'ɛɲɲ a e lɛw ɛm a. Ɛɲɲ in, l'ɛdɲ ɛɲɲ na eke Nyam ɛwar low ɛw es a ɔwɔ. ⁷ Bebar kaka anm ɛm, ɛɲɲ ligbɛl a b'ɛdɲ likek a ɔwɔ. ⁸ Egb waw ɛsɛl a eke b'ɛɲɲ dedeku a e mob fɛɲ e lɛw ɛm a, el agɲ eke b'uw. Melkisedek yeji ɛɲɲ mob fɛɲ e lɛw ɛm a, kɔ in, n'anɲ owr sɛɲɲ fɛɲ, ɛsɛ elel eke Nyam Lɛl am dad ab af. ⁹ Levi ec'eb ɛm ec'ey a anake b'ɛɲɲ dedeku a e mob fɛɲ e lɛw ɛm a. Gbɛkɔ wɛl ɔtu eke ki dad eke Levi, in yeji, Abraham ɛm a, n'ɛnm ob lɛw ɛm na. ¹⁰ Tasi ɛm a, lɛɲɲ a eke Abraham ɔbr Melkisedek a eke wɛl k'ewm Levi yeji, lɛɲɲ ab ɛm a, l'ikɲ anym n'anɲ yogɲ lagɲ ɛm.

¹¹ Israel ɛyɲ ec'ol ɛm a, Levi ec'eb ɛm ec'ey a anake wɛl ki sɔsum ot el egb waw ɛsɛl a. Ɛɲɲ -li b'el egb waw ɛsɛl ɛsɛ elel eke ow ɔb nuɲ Arɔn ɛm ab af. † Gbɛkɔ el ec'elel eke -li b'eel egb waw ɛsɛl a okm ɛm iym nɛny, blɛl ow iy nɛny, ke bla

† **7:5** Awl 18.21. † **7:11** Levi el eb ab ɛm eke wɛl bi sɔsum egb waw ɛsɛl lele el ec'abu elum ɛsɛl ab ot a, ec'el lagɲ. Arɔn anake el krɛkrɛ ec'egb waw ɛs ligbɛl a.

sosiam -li k'ony egb waw es ejeci esε el el eke ow ob nun Melkisedek em ab af ee? Ow b'ow el low eke onym any ij. ¹² Sica, eke egb waw es ec'el a itɲn a, ol a yeji it eke k'itɲn. ¹³ Sodad amua, ey Es Kɔtɔkɔ af wɛl dad ok. In, eke l'el eb ejec'em ec'egɲ, ke eb ab em a, lɛɲɲ kaka, egɲ anm eym ɔkm kokm egb waw es eci juma a. ¹⁴ Agɲ a fɛɲ uw any eke ey Es Kɔtɔkɔ, Juda ec'eb ab em wɛl ew'r. Etɲ Mois dadm eb na e low lɛɲɲ a eke li dad egb waw esel ec'odad a.

Jesu el egb waw es esε Melkisedek af

¹⁵ Ca gbε ów a fɛɲ am ayl, sica eke wɛl sigm egb waw es ejeci nyam eke b'ot Melkisedek es a. ¹⁶ L'elm egb waw es agɲ e mew ec'ol ec'el el eke b'ɛkan ab em. Tasi em a, owr anɲ ek'onym uwr a ec'abusu ab anake sigm'n es esε egb waw es af a. ¹⁷ Nawrε tasi, Nyam Lɛl dad ninε:

ɲ el egb waw es sɛɲɲ fɛɲ eci,

esε el el eke ow ob nun Melkisedek em ab af. †

¹⁸ Ol sig a iym nɛny etɲ elm low, ow ɔɲ wɛl ɔny fifn'n es. ¹⁹ Mois ec'ol a ɔsum liy sɔbɔ kaka. Gbɛkɔ wɛl ɔɲ ey low ɔmn nimamn tasi nyam, etɲ si b'ɛcr in em si titm Nyam.

²⁰ Eke si b'ɛkn a ke Nyam ij nɛny sigm egb waw es na es. Gbɛkɔ Levi ec'eb em ec'a, -l'el egb waw esel, eke nɛny ij anm em. ²¹ Kɔ Jesu ec'a, Nyam ij nɛny lɛɲɲ a eke li dad ninε:

Es Kɔtɔkɔ ij nɛny etɲ li k'ow l'itɲnm ebr:

El egb waw es sɛɲɲ fɛɲ eci. †

† 7:17 Selu 110.4. † 7:21 Selu 110.4.

²² Ow am yegm ey eke Jesu anake el egn a eke am ɔn ey s'uw any tasi eke sinm a eke Nyam kok ey ab a, akpl akm lisig a.

²³ Emeny low anɔ eke ok ereb: egb waw esel ejec'a eny nɔnɔ, anke luw ɔɔm el abusu eke - li k'anɔ egb waw es el ab em seɔn fɛn eci. ²⁴ Kɔ Jesu gbɛ, in, n'anɔ owr seɔn fɛn eci, etɔ lɛɔn kaka egn ejeci k'ow elm egb waw es in usuiy a. ²⁵ Na sosiem anake l'ɔtu eke seɔn fɛn li k'eb aɔn a eke bi titm Nyam a l'elu es in ec'abu elum em a. Eke sica Jesu anɔ owr seɔn fɛn ec'a, l'ɔtu eke li ki nɔnɔ Nyam seɔn fɛn wɛl eci.

²⁶ Jesu el egb waw es ligbɛl tasi a eke k'el ey ec'a. L'el lala, n'onym low ɔbr; etɔ l'itam em kaka, n'anm esɛ ey sikpl esel af, etɔ afr Nyam usr'r sos ligbɛl. ²⁷ Jesu anm esɛ egb waw esel egbɛl ejec'ab af. Ow ibram eke lɛɔnɔni nyam nyam fɛn li ki waw egb in obi in obi e sikpl a eci, ke emeny li waw dedeku a eci. In sosi eke l'ocr li wawr egb a, ow el egb waw a eke li kok akp nyam coco seɔn fɛn ec'a. ²⁸ Mois ec'ol a bi sigm aɔn eke iym nɛny ab es esɛ egb waw esel egbɛl af. Kɔ Nyam e nɛny ij a eke anɔ ol e jam ow a, sigm Iy ab es esɛ egb waw es ligbɛl af, in eke l'iy nɛny l'ign nɔn akpo akpo fɛn ec'a.

8

Jesu el sinm owr a ec'egb waw es ligbɛl

¹ Kin low a eke s'am erur eke si ki dad a e liy a tasi: ey s'onɔ egb waw es ligbɛl nyam esɛ na eke si dad in e low ab af. Li sig es afr, Nyam ek'onɔ abusu a e lidr abu af. ² Li bi kok in e juma a usu

lala a, afr eci nuṅ iṅṅ usu tasi a. Εε, afr eci gbad em êl tasi a, ow elm Israel ec'agn a usm, kɔ Εs Kɔtɔkɔ in obi anake us'r a. †

³ Egb waw es fɛṅ eke wɛl sigm es a e juma eke bi kok a el ob ap lele egb waw ab. Ow it eke ey ec'a yeji k'ony ob ap nyam ɔṅ Nyam. ⁴ Blel Krist anṅ wus af aṅa yeji, li k'elm egb waw es, aṅke egb waw esel ikṅ anym anṅ eke am kok juma na εε elel eke Mois ec'ol a ibrm ab af. ⁵ Egb waw esel amua am kok juma usu lala ek'el afr ec'usu lala tasi a e sɛwl a lele ow ec'es otarir ab ab eci. Tasi em a, lɛṅṅ a eke Mois am ow us gbad em êl a, Nyam dad'r ninε: *L'ɛr, b'ow kok fɛṅ εε sɛwl a eke mi yegm'ṅ εkn lafɛny af ab af.*†

⁶ Kɔ sica, ey ec'egb waw es ligbel Jesu, wɛl abul il juma ek'agb nɔnɔ akm egb waw esel ejec'a ec'a. Eɓen nɛnyembri nyam, n'am ism sinm owr nyam ek'el Nyam eci, ke ɔny any nɔnɔ akm sinm sig a. Etṅ Nyam ewar ów amamn nɔnɔ eke li b'ow n'ɔṅ ey a, l'ew es sinm owr na em.

Sinm owr a akpl akm sinm sig a

⁷ Blel kɛkɛ e sinm a itam em ana, † blel ow ibram Nyam kokm yony em eci usrm'n usu.

⁸ Gbɛkɔ, kin low a eke Nyam am enym in ec'agn a, ow ec'abr a:

Εs Kɔtɔkɔ dad ninε:

Sɛṅṅ am ow eke mi b'ow mi kok sinm owr Israel ec'agn a lele Juda ec'agn ab ab.

† **8:2** *afr eci gbad em êl tasi a:* kɛkɛ eci gbad em êl a, wus af aṅa wɛl us'r Nyam e nuṅ iṅṅ eci (Okm Ok 25-27; 39.32-40.36), gbɛkɔ in, afr eci nuṅ iṅṅ usu tasi a eci sɛwl cɛ l'el. † **8:5** Okm Ok 25.40. † **8:7** Aṅa Sinayi lafɛny af e sinm a e low wɛl am dad. Εkn Okm Ok 24.3-8.

⁹ Sinm na k'ow anm εσε yec'a eke mi kok el lagηel ab,

λεγη a eke m'ony el abu
m'ot m'ok el okm Ejipt a.

Ετη -l'εγηm -l'ijm neny nyam em e sinm a e lís;
ow οη, em yeji, m'igη m'elu el es.

¹⁰ Gbeko kin σεγη na em a,
sinm a eke m'am m'ow mi kok Israel ec'agη ab
ab a:

Em, Es Kotoκο, mi b'ow m'oc em e sol a
m'elu el e tutr ab em,

mi b'ow mi non sol a el e merm ab em.

Mi b'ow m'el el e Nyam ετη -li b'ow -l'el em
ec'agη.

¹¹ Ετη ow k'ow ibram eke εγη kaka feη ki yeηm in
ec'eb iy oglog lisijim em ec'any uw e low
ij,

aηke el pupukpaη -li b'ow -l'uw'm any,
el kpaη, igη ey toη ok εgbel.

¹² Low nawre, aηke mi b'ow m'ap el e sikpl a
ετη mi k'ow m'oknm ow e low mru mru mru. †

¹³ Eke Nyam bi dad sinm owr e low, ke sinm
krekre a, lisig n'οη ow el a. Sica ob nyam ek'el
lisig ke am usu a, el ob eke in ec'irm ibnm.

9

Wus af aηa ec'usu lala a ec'ow ek'anη em

¹ Kεkre eci sinm a οny in ec'ow ek'anη'n em
Nyam nuη igη a eci lele Nyam ec'usu lala eke
wel kok ab wus af aηa. ² Ow sosiem a, wel us
gbad em el nyam eke wel bubr oj yony em yogη.

† **8:12** Jeremi 31.31-34, Σεptant em ec'odad eke wel oc.

Krèkrè ec'usu a wèl èsɛn'n "usu lala", yogɛn anake keniɛ nyam eke ok ál lɔbɛn lele tabl a eke futufutu a eke wèl b'ap Nyam ab ab anɛn a. ³ Sica, gbad yony em a e jam a, el gbad em êl a ec'ogog yony em a. Yogɛn wèl èsɛn'n "usu lala tasi". ⁴ Yogɛn, ogɛn ofɛn usu sika em anɛn; etɛn sinm araka eke sos af a el sika em yeji anɛn. Sinm araka ab em, sika em kpokpo nyam anɛn eke afr eci futufutu iy gbɔn; etɛn Arɔn e kpama a eke gɛgɛn suw ɔdɔdɔ a yeji anɛn em. Etɛn emeny, mebn a eke af yogɛn wèl nɔn sinm e sodad a yeji anɛn em. † ⁵ Araka a e nuɛn af a, Serubɛnel † eke wèl aku am yeɛm eke Nyam ec'anygbel a anɛn anɛn. El ec'ow a e low a am bubur araka a e neny ab es, yogɛn a eke wèl b'ok sikpl oc ap e mebl ab es a. Gbɛkɔ anɛn si k'ow si dadm obli nyam nyam e lís ec'odad.

⁶ Gbad em êl ab em, nɛnɛ anake wèl sisigm ów a. Sɛgɛn fɛn, egb waw esel a b'ok krèkrè ec'usu a kok el e juma a. ⁷ Kɔ egb waw es ligbel a sɔny cɛ b'ey êl a ec'ogog yony em a, akp nyam cɛ lakpo nimum eci. Yogɛn li b'oc ndey e mebl ab n'im li wawr egb n'ɔn Nyam in obi in obi e sikpl a eci lele dedeku a nimum ec'ab. ⁸ Kin low yec'eke Abɛn Lala am erur eke ki yeɛm a: eke krèkrè eci gbad em êl na anɛn a, usu lala tasi a ec'ejagb a ki figm. ⁹ Ow el low ek'el yeɛfenyna em eci. Etɛn kin ow e nyandre a: eɛn ek'am igɛn Nyam nuɛn ke am

† **9:4** *afr eci futufutu*: Èkn ɔkm Ok 16.11-18. *Arɔn e kpama a*: Awl e lel ab em 17.1-11, Arɔn e kpama a gɛgɛn suw ɔdɔdɔ etɛn ɔsu ey, yeɛm eke Ès Kɔtɔkɔ ɔny sos em inɛn Arɔn lele Mois ab eci. † **9:5** *Serubɛnel* el mindey eke ɔny mirer, -li b'otarir es kukuma ab, -li b'eli ɔw etɛn -li b'eli eɛn ec'any, el anake li b'ɔsu sinm araka a. Èkn Nuɛn ɔb 3.24; Ezekiel 10.3-7.

ibi mindey ap'r oglog am waw egb ɔŋ'n a, k'ow ɔtum ów amua e kok em ɔnym erm es ey Nyam em in ec'ów tutr em ton ow ok nuŋ. ¹⁰ Ow el sol ek'el sos megl af eci ce ese: ob ij, mar lele sos ayal e mij erŋ erŋ eke wɛl b'ok ab ab. Sol amua fɛŋ ɔny any ton ow ok lɛŋŋ a eke Nyam titŋŋ el fɛŋ yec'a eke ɔny any nɔnɔ akm el ab ab a.

Krist ec'egb waw a

¹¹ Gbɛkɔ Krist ow ese egb waw es ligbel af ɔŋ ey ów amamn a eke anŋ a. L'ɛcr gbad em êl nyam ek'agb el sɔbɔ akm wus af aŋa ec'ab em. Êl a, el ob eke ow elm agŋ ec'abu usm, ow e nyandre el; ow elm ey e wus na eke wɛl kok a ec'ob. ¹² Krist ey usu lala tasi a ek'el Nyam e saw a, akp nyam coco sɛŋŋ fɛŋ eci. L'ocm sican lele sed gɔŋ gɔŋ ey ab e mebl a li kokrm egb waw, kɔ in obi in obi e mebl a l'oc li kokr egb waw etŋ li sɔg ey sikpl ec'abu em sɛŋŋ fɛŋ eci. ¹³ Tasi em a, wɛl b'oc sican lele sed gɔŋ gɔŋ ey ab e mebl a lele id yɔw eke wɛl ofŋ e milakŋ a, ok agŋ a eke kok sikpl ab af. Ow b'ayal el sos sikpl a e lís, etŋ ow b'ɔŋ el abusu owr eke -li k'igŋ Nyam nuŋ. ¹⁴ Eke na eke wɛl dad a el low nawre, ke Krist eci mebl a, in ɔtu eke k'ɔny mbas nɔnɔ. Tasi em a, Abŋ a ek'anŋ sɛŋŋ fɛŋ a ec'abusu em, Krist ocr in sosi ap Nyam, ese ndey a eke ítam em ke wɛl b'oc kokr egb waw ab af. Ebeŋ a, li b'ow l'ayal ey e tutr a, eke ów enuŋ eke bi nyimn eŋŋ luw em a ibar a, yec'etŋ ke s'ótu si kok Nyam ek'anŋ owr a e low.

Mebl el sinm a e meny ewr

15 Na sosisem anake Krist el egn̄ a ek'an̄n̄ eγ lele Nyam ab ec'aran̄n̄, ke oc sinm̄ owr a ism̄ Nyam ec'agn̄ a. L'uw, agn̄ ec'es eb̄ elu sosisem, el ec'ów en̄n̄ a eke -li kokr̄ ow a eke -n'an̄n̄n̄ kr̄ekr̄e e sinm̄ a ec'es ew̄ em̄ a. Eβen ke agn̄ eke Nyam esn̄ a, ótu en̄n̄ ów a eke Nyam ewar̄ el ow e low ew̄ es ke an̄n̄ segn̄ f̄en̄ a.

16 Eke batn̄ egn̄ nyam n̄on̄ aja ij e lel̄ ew̄ es a, gbn̄n̄ ke w̄el kók̄ lel̄ ab̄ em̄ e low a, ow it ke w̄el yégm̄ eke lel̄ n̄on̄ es a uw. 17 Tasi em̄ a, aja ij eci lel̄ nen̄e eke w̄el bi n̄on̄ ew̄ es a, egn̄ a eke n̄on̄ a b'uw̄ gbn̄n̄ et̄n̄ w̄el bi kok̄ ow e low. Sica ek'egn̄ a an̄n̄ owr ke k'uwm̄ a, lel̄ a elm̄ low kaka. 18 Eβen nyam coco, lægn̄ siḡ em̄ a eke Nyam am̄ beb̄m̄ Israel ec'agn̄ ab̄ ab̄ sinm̄ owi a, † w̄el ik̄n̄ anym̄ ibi mindey et̄n̄ w̄el ok̄ el eci mebl̄ ab̄ es. 19 Sica dedeku a nimum ec'any af, Mois ik̄n̄ anym̄ awl sodad a pupukpan̄, es̄e elel̄ eke w̄el b'egn̄ el ol ab̄ em̄ ab̄ af. Et̄n̄ ow e jam a, l'ot sed̄ ḡon̄ ḡon̄ a lele sican̄ ab̄ ab̄ e mebl̄ a li wuwlm̄ mij̄ ab̄ et̄n̄ l'oc is̄op̄ ik̄n̄ † eci lal̄ nyam eke w̄el ucu liceb̄ suw̄ nen̄y af a, et̄n̄ n'am̄ usm̄ mebl̄ ab̄ em̄ li fuf̄n̄ ol e lel̄ ab̄ af lele bieku a nimum ab̄. 20 Et̄n̄ li dad̄ nin̄e: *Na el sinm̄ eci mebl̄ a eke Nyam am̄ ibrm̄ on̄y eke k'elumn̄ a.*†

21 Eβen c̄e Mois oc mebl̄ uf̄n̄ gbad̄ em̄ êl̄ a lele mob̄ mob̄ a f̄en̄ eke w̄el b'ot kokr̄ Nyam nun̄ ign̄ e low ab̄ ab̄. 22 Et̄n̄ es̄e elel̄ eke ol dadr̄ ab̄ af, mebl̄

† 9:18 *sinm*:Gr̄ek̄ em̄ a, odad̄ ebl̄ nyam na c̄e w̄el b'oc dadr̄ aja ij e lel̄ a yeji ec'odad. † 9:19 *is̄op̄ ik̄n̄*:lik̄n̄ni eke sos̄ ayal e ses̄ gb̄egbl̄ n̄on̄o em̄, w̄el b'oc in̄ e lal̄ a usm̄ mebl̄ em̄ am̄ fuf̄n̄ agn̄. Èkn̄ Ob Ap 14.4-7. † 9:20 Òkm̄ Ok 24.3-8.

anake b'ayal ob fɛɲ a. Eke wɛl okm mebl es, ɛy e sikpl a ec'oc ap anm.

Krist uyu afr ɛy sosisɛm

²³ Sica eke ow el nɛnɛ wɛl k'ayal mob a eke el ɛl a ek'anɲ afr a eci any ɔkɲnin, ɛbɛn ke ɛl tasi a ek'anɲ afr a ibrm segb waw sɔbɔ tasi. ²⁴ Tasi ɛm a, Krist ɛym usu lala nyam eke el agɲ ec'abu ec'eke us ab ɛm; usu lala a el afr ec'usu lala tasi a ek'anɲ a eci any ɔkɲnin cɛ. Kɔ afr nana anake Krist ɛy yogɲ a eke l'uw es inym ɛy e ɲɔɲɲ ɔɲ eci Nyam ec'any af a. † ²⁵ Lakpo fɛɲ, Jwifɛl ec'egb waw ɛs ligbɛl a b'ɛy usu lala tasi a mebl eke elm in ec'ab ab. Gbɛkɔ Krist, in, l'uyum afr eke li ki wawr in sosi egb sakp nɔnɔ. ²⁶ Blel ow el ɛbɛn ana, blel l'ij luw e gbɛɛ sakp nɔnɔ lɛɲɲ a ɛtɲ eke wɛl kok wus nimum a. Nawrɛ ɛm a, ca sɛɲɲ na ek'el sɛɲɲ es abal el ab ɛm, Nyam ɛlu'l ɔkm akp nyam coco sɛɲɲ fɛɲ eci. ɛtɲ ɛbɛn a, in sosi ec'egb a eke li wawr ab ɛm, ni ɲɲɲ sikpl. ²⁷ Ow akpl e k'uwɛ any eke Nyam bɛbm ɛɲɲ fɛɲ ec'akp nyam a eke k'uw a e low ɛw es, ke sica ow e jam a li jɛj ow e low l'ok. ²⁸ ɛtɲ ɛbɛn nɛny nyam cɛ, Nyam oc Krist kokr egb waw akp nyam coco, agɲ nɔnɔ gbɛl e sikpl a ec'oc ap eci. Li b'ow l'ɛlu sos ɔkm sakp yony ɛm eci, ow elm sikpl oc ap ec'ij, kɔ agɲ a ek'am eku in e mɛny ɛwl ow a e sel ɛɲɲ ɔɲ eci.

10

Krist ec'egb waw a ɔny lɛc akm Mois ec'ol a

¹ Mois ec'ol a anɲ ɛsɛ ów amamn a eke b'ow ow a eci es otarir af. Gbɛkɔ ow elm na elm ów

† 9:24 Bɛbmɲ Ebre 7.25.

tasi a gbɛ. Ow b'ibrm eke lakpo fɛɲ abu k'anɲ em, wɛl ám kok segb waw nɛnyɛmbri nyam a cɛ. Na sosiɛm anake li k'ɔtum n'ɔɔm agɲ a eke b'ow Nyam saw a e low iym nɛny igɲm nuɲ a. ² Tasi em a, blel segb waw a eke -li kokr a ɔtu ɔny el e sikpl a tɛtɲ es akp nyam a cɛ ana, blel -l'ocrm el sosi sikpl ɛsɛl ɛmɛny -n'anm segb waw a cɛ e kok em. ³ Nawrɛ em a, segb waw amua b'ɔkn lakpo fɛɲ el e sikpl a e low, ⁴ aɲke sed a lele sican ab ab eci mebl a k'ɔtum ɔnym sikpl tɛtɲm es.

⁵ Ow sosiɛm, wanci ab af eke Krist am ow wus af aɲa a, li dad Nyam ninɛ:

ɲ ibram segb waw lele sob ap ab
kɔ ɲ kok sos megl nyam ɔɲ'm. †

⁶ Mindey eke wɛl b'ofɲ lele mob ɛjɛci fɛɲ
eke wɛl b'ot ow waw egb ɔɲ'ɲ sikpl oc ap ec'a,
ákplm'ɲ sos em.

⁷ ɛtɲ mi dad'ɲ m'ɛsɛ:

ɛm e Nyam, ɛm obi m'am ow ɲ ogɲ
mi kok ɲ ec'erur,
ɛs'elel eke wɛl non ɛm e lís ɛw es ol e lel ab ɛm
ab af. †

⁸ Krist ikɲ anym dad ninɛ: *segb waw, sob ap, mindey eke wɛl b'ofɲ lele sikpl oc ap e segb waw ab a e low in ákplm'ɲ sos em.* Ke ol ibrm eke wɛl ki kok segb waw amua fɛɲ cɛ. ⁹ ɛmɛny Krist usr af ninɛ: *m'am ow ɛm obi ɲ ogɲ mi kok ɲ ec'erur.* Odad na am yɛgm eke n'am ɔny segb waw esig

† **10:5** Bɛbmɲ Selu 40.7; *ɲ kok sos megl nyam ɔɲ'm*: ɛɲɲ a eke non Ebre e lel a, oc Selu e lel ɛm ec'odad na, am bɛbmɲ Krist ab; aɲa wɛl am iri ɛsɛ: *ɲ kok sos megl nyam ɔɲ'm eke mi k'oc mi wawr egb m'ɔɲ'ɲ*. ɛkn akr 9 em a. † **10:7** Selu 40.7-9, Septant ɛm ec'odad eke wɛl oc.

a l'ot es, ke l'úsr in ec'a usu. ¹⁰ Nawρε em a, Jesu Krist kok Nyam ec'erur; l'ocr in sosi li wawr egb akp nyam coco seḡḡ fəḡ eci, etḡ ow em, li yoyog ey e sikpl ab es.

¹¹ Sica, seḡḡ fəḡ egb waw es fəḡ b'ow Nyam ec'any af kok juma; etḡ li bi kok seḡḡ waw neny nyam a ce, gbekw ow el seḡḡ waw eke k'otum onym sikpl ocm es. ¹² Krist ec'a gbε ow elm eben, egb waw akp nyam a ce eke li kok a, el egb waw eke bi tetḡ sikpl es seḡḡ fəḡ eci. Sica li sig es Nyam e lidr abu af a ¹³ etḡ n'am eku eke Nyam k'ot in ec'efnu a ok'r es akr ew. ¹⁴ Ob ap nyam em ce, Krist on agḡ a eke wəl yoyog sikpl es a, iy neny igḡ nuḡ seḡḡ fəḡ eci. ¹⁵ Abḡ Lala yeji am elu okm yegm ey dad ese:

¹⁶ Es Kwtoko dad nine:

Kin sinm a eke mi b'ow mi kok el ab seḡḡ amua e jam a:

Mi b'ow m'oc em e sol a m'elu el erm em, etḡ mi b'ow mi non el e sow tutr ab em.

¹⁷ Emeny l'igḡ af nine:

Mi k'ow m'oknm el ec'ow obr obr a lel el e sikpl ab ab e low ij. †

¹⁸ Sica eke wəl oc sikpl ap a, ow ibram eke wəl k'im kok ow ec'oc ap ec'egb waw ij.

Si titmn Nyam ke si kí lerm jam ij

¹⁹ Agḡ lisijimel, Jesu e mebl a eke ok es ey ec'a usur ey erm eke si k'owl abu s'im s'ok Nyam ec'usu lala tasi a. ²⁰ Eε, li kikn in e sos meḡḡ ab es, yec'etḡ ke li fig ey ebr owr ek'el sel eḡḡ ec'ebr a. Etḡ low na eke li kok a, otarir es es'eel eke legḡ

† **10:17** Jeremi 31.33-34.

sig em, Nyamel ab em e gbad a ek'am edhñ agñ eke k'im Nyam ec'any af a, agbr em oc es ab af. ²¹ Ey, s'onny egb waw es ligbel nyam ek'anñ Nyam ec'agñ a e nuñ af. ²² Sica wel yoyog ey ec'erm ab em ec'ow feñ eke k'ok ey ow af ab es, etñ wel ok ey e sos megl a mij, mij lala tasi em. Ow sosiem, si titmn Nyam erm ek'ij neny nyam ke inym es kikri ey ec'omn ab em. ²³ S'úcur ey e low omn a eke s'egñ ow e low s'eb a s'onyn es kikri, anke Nyam ewar ey ow ew es etñ s'uw any eke l'el cecē. ²⁴ S'éwarir nyamn af, yec'etñ ke ow átr ey sos es s'onny erur tasi ke si kók ow amamn. ²⁵ Si k'ígnñ ey e luku a eke si b'as usu nyam a si k'elul es, ese elel eke ow ecm agñ beb ab am kok ab af. Ow tasi eke si ki kok a el, ke s'atarir sos es ey ofr, eke Es Kotoko eci legñ a ow titm a sosiem.

²⁶ Sica eke s'uw low nawre any a, eke abu anñ ey em s'am ekn pió si kok sikpl, ke egb waw ejeci kaka anm eke b'ow onny ey e sikpl a oc es ij. ²⁷ Low ce eke si ki kok a el, ke erññ ab s'anñ s'am eku eke Nyam e jej ok a k'ow lele al gbél a eke b'ow ñuññ Nyam ec'any obr esél ab ab. ²⁸ Ōkan eke legñ sig em a, egn kaka feñ eke eluam Mois ec'ol a batñ agñ yony oglog nyahan ij danke dad eke nawre egn a in eluam ol a, wel ócm apm'n, eke wel b'ibi'r. † ²⁹ Sica egn yec'eke b'ow yayr Nyam ec'Iy a, kó li k'ow n'eynm low agbm akm na ee? Tasi em a, egn na eluam mebl a eke wel oc kokr sinm a eke yoyog in e sikpl ab es a. Etñ li wewr Abñ Lala a eke b'onñ ey s'uw Nyam ec'erm mamn ab any a. ³⁰ Ee, s'uw egn a eke dad nine:

† 10:28 Ol Ōkn 19.15.

Em, mi b'usr egn usu mi kok low nny eke wel kok'r a, etn mi b'ow m'oj egn egn ec'ek'it eke k'ebm a!
 Li dad yej'eke: *Es Kotoko b'ow jej in ec'agn a e low ok.*† ³¹ Odad na am yegm egn a eke bi yayr Nyam ek'ann owr a, e gbre ligbel eke b'ow egn a.

³² Sica okan yec'a ek'ey legn sig em a eke egn Nyam ec'usuayl a. Kpekɛ ce ɔbar gbre ijr nono etn inymn es kikri omn em itarir lec em. ³³ Səkp oglog, wel ɔny ow ɔny agn ec'any af wewr ɔny, kokr ɔny akpoto. Səkp beb ec'a, egn ebr angn agn eke wel am ijr gbre akpasu na a jam. ³⁴ Tasi em a, ijr gbre agn a ek'ann sobel em ab ab. Egn ebr sos em in em eke wel ki dogr ɔny ec'ob ek'ɔnyn a eb ɔny abu em, anke ɔny uwr any eke ɔnyn ob ɔny ligbel ek'ann egn feɲ. ³⁵ Ow sosiem a, atar sos es! Omn em, b'ow egn ob ap ligbel. ³⁶ Ow am ibrm eke k'ɔnyn erm susu yec'etn ke otur kokr yec'a eke Nyam am erur a, ke egn yec'a eke l'ewar l'ew es a. ³⁷ Tasi em a, Nyam Lel dad ninɛ:

emeny ow angn legn tel, legn tɛli ce,
 etn Egn a eke k'ow a, b'ow ow;
 li k'ow n'inɲnm ow ij.

³⁸ Nyam dad ninɛ:

Egn yec'ek'el nyim nyim em ec'any af a b'ow
 angn owr in ec'omn a eke l'oc l'elu'm em
 a sosiem.

Gbeko eke li b'ewl meny li ler jam,
 mi k'ow m'ocm em ec'erm a m'ewm'n af ij.†

† **10:30** Ol Okn 32.35-36. † **10:38** Abakuk 2.3-4, Septant em ec'odad eke wel oc.

li kok a, ow yegm elel eke wus nimum ec'agh a akplm, etj in ec'omn a sosisem, Nyam oc'r ese egh nyim nyim af.

⁸ Omn em, Abraham elum Nyam ec'esj a eke esj'n a. Etj n'im usu nyam eke ow k'oj'n, el in ec'a; l'igb n'aam eke l'uwm yogj a eke n'aam ab any. ⁹ Omn em, n'im l'ir wus a eke Nyam ewar ir ow e low ew es ab af, ese utu egh af. L'ir ndey lel em mel em, ese elel eke Isak lele Jakob ab eke el yeji, Nyam ewar low nyam a ce ew es a ir ab af. ¹⁰ Abraham am eku eb a ek'in eci misigrer a inym es kikri a. Eb a, Nyam in obi bebem in e low etj us'r.

¹¹ Omn em, Sara ek'el itr yow ke in ec'akpo a im anym nono a yeji, otu ew iy, anke l'ucu low nyam gbɛ n'onny es tasi: Nyam e neny e b'ij a, li bi kok ow e low. ¹² Abraham el egh nyam eke usu toj luw ab yeji ibnm. Gbeko omn sosisem egh nyam na em, alaw nono otu ok okm. Etj in ec'alaw a eny ese mil'el ek'anj afr ab af, oglog ese okij any e mirici ab af, toj wel k'otum awlm el.

¹³ Agj amua fej ony omn Nyam em toj uw. - L'otum -n'ejnm ow a eke Nyam ewar el ow e low ew es a, gbeko -l'ekn wel akpoj em toj ow inj el sos em eke -l'ekan wel a. Etj -l'egj -l'eb tasi eke -l'el etu agj, usu im esel wus af ana. † ¹⁴ Low egh eb na em, -n'am yegm kpata eke -n'am ol eb ir usu tasi ab es. ¹⁵ -Li tutrm el ec'eb a eke -l'ignj -l'elul es a e low. Blel -li tutar ow e low ana, ke -l'otu eke -li k'ewl meny n'im em. ¹⁶ Nawre em a, usu sobo tasi a -n'am ol es, afr ec'usu a ek'anj

† 11:13 Ekn Nunj Ob 23.4.

a. Na sosiem, Nyam és onym eke wél k'ésn' n el e Nyam. Tasi em a, li kok eb nyam l'ew wél es.

¹⁷⁻¹⁸ Omn em, Abraham oc Isak eke ki kokr egb waw on Nyam, legn a eke Nyam erur eke k'ekn in ec'omn a. Ow ikn anym dad'r nine: *Isak em anake b'ow egn alaw eke b'ow elu n e nin a okm a.*† Etn eke Nyam ewar ir low na ew es a yeji, Abraham egn eb eke k'oc in ec'iy ekpobi a kokr egb waw on Nyam. ¹⁹ Tasi em a, li tutr l'uw any eke Nyam ony abusu eke k'igbm egn luw em; na sosiem, Nyam owr jim on'n, etn ow anñ ese luw em ce ow'n igb af.

²⁰ Omn em, Isak edn Jakob lele Esayu ab owro, ow eke anñ anym b'ow ow a eci.

²¹ Omn em, Jakob in e luw e wanci af, edn Josef ec'ey yony a owro. Etn l'ucu in e kpama a n'onny es, l'ok owrokp wus l'ign Nyam nun.

²² Omn em, Josef in e sel ec'uwur em, ewar eke Israel ec'ey b'ow ok okm Ejipt, etn li dad wél low yec'eke wél ki kok in eci ew ab ab a.

²³ Omn em, Mois es lele lis ab, oc el ec'iy a eke -l'ewr ke akpl nono a, lol es ton ow ij awl nyahan. Erñ onym el eke -li k'ob eb ebu ec'ol a ek'ew ab es.

²⁴ Sica eke Mois agb a, omn em anake l'erurm eke wél k'oc'r ese Faraon jow ec'iy af a. ²⁵ L'otu ce eke li k'ij sikpl e sos em inñ ec'eb a segn beb, ko l'egñ l'eb eke li k'ij gbre Nyam ec'agn ab ab.

²⁶ Mois uw any eke Ejipt ec'ob ony a agb nono. Gbeko, égn eb wél ifn'ñ ese elel eke wél b'ow ifn Mesi ab af a, el low eke agb nono ligbel akm Ejipt

† 11:17-18 Nun Ob 21.12; Nun Ob 22.1-14.

ec'ob ɔny a. Tasi em a, legɲ anym em eci ob ap tasi a eke li k'eyɲ a, n'am lex.

²⁷ Ɔmn em, Mois ɲgboɲ Ejipt eb em, etɲ l'urum Ejipt ec'eb ebu a ec'erm bebl a. N'inym es kikri ese eɲɲ ek'am ekɲ Nyam a eke wɛl ɛknm ab af.

²⁸ In ec'ɔmn ab em, n'ɔɲ wɛl kok Pak ec'es gbɛgbl a, etɲ n'ɔɲ wɛl ibi mɛceb eb ow eci mebl a udu masany. Ow ɔɲ etɲ afr erm es a ek'ow eke k'ibi agɲ a, itɲnm Israel eyɲ ec'ey eɲɲ krɛkrɛ a abu.

† ²⁹ Ɔmn em, Israel eyɲ ubr okij ebl a ese wus wɛwɛ cɛ ow'n el af. Etɲ eke Ejipt eyɲ a wewrm el ów eke el yeji k'ubr a, mij a eman el.

³⁰ Ɔmn ab em cɛ, eke -l'iwar Jeriko eb a -l'elulil em sakp lɔbɲ a, eb a e mebn em lakp a ɛr ok.

³¹ Ɔmn em, Rahab eɲɲ ot yɔw a uwm Nyam ec'efnu ab ab, aɲke l'eb agɲ a eke wɛl erm im es lɔl em eke k'uw eb ab any a. †

³² Emɛny bla lowi m'ɔtu eke mi ki dad ee? Abusu k'ow ɛrum im es eke mi k'awl kpɛ kpɛ kpɛ Jedeɔn, Barak, Samson, Jefite, David, Samiel lele kokoba ɔb esɛl ab ab ec'egɲni nyam nyam ec'a.

³³ Agɲ amua ɔny ɔmn Nyam em etɲ ow em, nɔnɔ ogɲ ar eb sɛb aɲɲ el ec'es ɛw em. Bɛb kok yec'eke el nyim nyim a etɲ -n'eyɲ yec'a eke Nyam ɛwar el ɛw es a, -li b'abl sikukuma nɛny es.

³⁴ -Li rirmɲ sal gbagba es, etɲ lab ler em ɔtum ibim el. -L'ok ɔl kɔ -n'eyɲ lex. Ar ogɲ e legɲ em a, -l'ɛlu el e gbawru ij a ɔkm, -l'itr áru ejec'a imn jam eci.

³⁵ Ɔyɔw ɔny ɔmn Nyam em. Ow ɔɲ -n'eyɲ el ec'agɲ a ek'uw a, aɲke agɲ amua igb luw em.

† **11:28** Ɔkm Ok 12.12-13. † **11:31** ɛkn Joswe 6.12-21.

Wəl ɔnyɔn aɣɲ ɛjɛci bɛb milɔlu ɛl ɛc'ɔmn a sosiɛm kɔ -l'ɛɣɲm eke wəl k'ɛlu ɛl es. Tasi ɛm a, -l'erur eke -li k'uw, ke -n'anɲ luw ab ɛm, -l'igb -l'ɛy sel ɛɲɲ tasi ab ɛm. ³⁶ Aɣɲ likpr ɛɣɲ wɛwr lele ɲɣbre ɛm ɛc'ɔr a eb. Wəl awɲ bɛb ɲɣbraka ɛm ɛɲɲ wəl ɔny ok ɛl sobel ɛm. ³⁷ Bɛb ɛc'a, wəl ibi ɛl mebn ɛm, oglog wəl ubr ɛl ɛm ekpr yony suku ɛm, oglog wəl ibi ɛl lab ler ɛm. Bɛb b'anɲ aɲa ewl im ok yogɲ a, sus mob eke wəl gigɲ mɛɛɛb lɛl ɛm oglog sican lɛl ɛm, -n'ɔnym ob kaka; wəl ijr ɛl gbɛr nɔnɔ ɛɲɲ wəl kok ɛl ów ɛɲɲ nɔnɔ. ³⁸ Wus ɛc'agɲ akplm eke aɣɲ kpasu na k'ir ɛl ɛm. -Li b'anɲ aɲa -l'ewl -n'im -l'ok yogɲ a, loj ɛm, mafɛny ɛm, mób lokm lele wus ɔmu ɛm ab.

³⁹ Aɣɲ amua fɛɲ ɔny ɔmn Nyam ɛm; ow sosiɛm anake ow ij ɛl e nuɲ af e danɲku nimamn a. Gbɛkɔ, low a eke ow ɛwar ɛl ow e low ɛw es a -n'ɛɲnm, ⁴⁰ aɲke ow bɛbm low sɔbɔ mamn nyam eke aɣb nɔnɔ ɛy fɛɲ ɛc'a ɛw es. ɛɲɲ ow erurm eke -li k'im tonɲ -l'ok ɛl ɛc'ɔmn a e nuɲ eke si k'anm ɛm.

12

Sos k'ów ɔny es gbɛr ij owi fɛɲ ɛm

¹ Aɣɲ amua na fɛɲ eke m'am dad ɛl e low a am ɛlu ɛl ɛc'ɔmn e danɲku ij ɔkm yɛɣm ɛy. Ow anɲ ɛsɛ dedeku ligbɛl nyam eke ow iwr ɛlul ɛy ɛm ɛɛ af. Ow sosiɛm a, ɛy yɛji s'ígɲ low fɛɲ eke am ɛɲɲ ɛy ɛci anym imn a s'ɛlu es, s'ígɲ sikpl a eke wiwrm ɛy ab a s'owl. S'úrur es ɛrm susu ɛm es uru a ek'anɲ ɛy anym a. ² Sɛɣɲ fɛɲ si léɛr Jesu. In anake li b'ɔɲ ɛɣɲ ɔny ɔmn a, ɛɲɲ li b'ɔɲ

ɔmn a iy neny igh nun. L'egh olikh af e luw a l'eb l'uw etj li lerm es a ek'anj luw nenε em a, anke n'am ler sos em injn a eke wel bebm ew'r es a; etj sica li sig es Nyam e lidr abu af yogh.

³ Εε, tɔtar Jesu ec'elel a eke εgh sikpl esel e sifn a ek'onj in e lís a e low eb a. Ow b'ow ɔj abj em a sos k'ow ɔwm ɔny es etj sos k'ow aam ɔny. ⁴Tasi em a, ɔny lele sikpl ab eci itarir ab em, k'iimn tɔj k'okmn luw em! ⁵Kɔ ów ɔm e sodad a eke Nyam dad ɔny εσε in ec'ey af a, es jijal ee? Kin odad a:

Em Jim, eke Es Kɔtɔkɔ b'enyum'η abr,

k'ɔc ow e low a k'ew ow ɔnyn!

Sos k'ów'η es eke li b'enyum'η abr!

⁶ Tasi em a, Es Kɔtɔkɔ, εgh eke li b'erur a li b'enyum abr,

etj li b'enyum agh a fεj eke li b'oc εσε in ec'ey af a abr. †

⁷ Eke am ijr gbre, ke ɔny e low yεgm eci, anke Nyam b'ot ɔny εσε in ec'ey af. Bogh ec'iy anake es ényam abr ab ee? ⁸ Eke Nyam ényam ɔny abr εσε in ec'ey a pupukpaj af, ke ow anj εσε ow'n elm ɔny Es etj ɔny elmn ow ec'ey lokm af.

⁹ Wus af anj s'ɔny εy esel, -li b'enyum εy abr etj eben yeji si b'elum el. Sica ayaf si k'ɔtum s'eluum Nyam εy Es ek'anj afr a nana, † bake s'ótu s'εjn sel ee? ¹⁰ Nawre, εy esel a eci abr enym a el εεgh tel eci el ec'elel eke -li b'ekan ów ab em. Kɔ Nyam ec'a, εy e low nimamn eci li b'enyum εy abr, n'ónj εy s'el lala s'anj εσε in af. ¹¹ Eke wel b'ɔb nun

† **12:6** Nyandre 3.11-12, Septant em ec'odad eke wel oc. † **12:9** εy Es ek'anj afr:Grek em ec'elel eke wel b'iri a el: abj eci el es.

am enym ey abr a, ow ígnm ey sos em, sos nana ow b'owr ey es. Gbəkɔ ow b'im læɣɲ anym em a, agɲ a eke wɛl enym abr ɛbɛn a, b'anɲ erm es ey em ɛtɲ b'ir ɛb nyim nyim.

¹² Ow sosiɛm a, sabu k'ám ɔny, ɛtɲ ɔny ec'akr a yeji k'úfɲ ɔny; kɔ àtar sos es nana, ke íman anym eci cɛ. ¹³ Ɛtɲ emɛny, kòkr ejagb a eke b'ow ebar a inym nyim nyim, yec'ɛtɲ ke lakr ɔbr fɛɲ k'úɲm, kɔ ke nana l'éwl n'inym.

Èel cɛcɛ

¹⁴ Ɖɔl agɲ fɛɲ ab ec'erm es ey em ec'ɛb ir es, ke íir ɛb nyim nyim eke b'akpl Nyam sos em. Ɛɣɲ fɛɲ eke k'ow kokm ɛbɛn a k'ow ɛknm Ɛs Kɔtɔkɔ.

¹⁵ Ɔwr erm ke ɛɣɲ kaka k'ígɲm bibm eke Nyam b'ɔɲ'n a. Ɖny em a, ɛɣɲ kaka k'éw low es lokm k'ɛli ɛsɛ likɲ lolo af ki ɲuɲɲ agɲ nɔnɔ in e lol ab ab. ¹⁶ Ke ɛbirir marem marem owi k'ánm ɔny ec'araɲɲ! K'ifan Nyam ec'ów a ɛsɛ elɛl eke Esayu kok ab af. In eke ob ij lɔfu nyam sosiɛm, l'ɔl in e sigbɛl a l'ij a! † ¹⁷ Ɖkan eke ow b'ibn a, l'erur eke li k'ɛɲɲ ɛs ec'owrɔ a, kɔ ow itr ɔwl'l. Li kok ɔɔɲɲ, l'ikɲ ɔɲɲ eke ɛs k'itɲɲ ɛbr, kɔ l'ɔtum n'ɔɔm ow ow itɲɲm ɛbr.

¹⁸ Ɖny, læɣɲ na em a, owr titmn Nyam, gbəkɔ ow anm ɛsɛ ɔny lagɲɛl e low any af a eke ɛkn læɣɲ sig em ab af. Eke -li titmn Sinayi lafɛny a, yogɲ -l'ɛkn al ligbɛl a, ncebɲ ibr a, nyamgbrany a, ¹⁹ -l'iri krɔkr nyam ikɲ ɛtɲ lebl nyam yeji ikɲ. Eke Israel eyɲ iri lebl na a, -ni ɲɔɲɲ Nyam eke ow kí dadm ɛl odad ow obi ij. ²⁰ Nawrɛ, Nyam ɛɔɲɲ eke wɛl k'ítɲɲm lafɛny a abu,

† 12:16 Nuɲ Ɖb 25.29-34.

ετη eke εγη nyam itηη abu a, ke wel όρ' r mebn
em ibi' r,

eke ow el ndey kprɔɔ itηη abu yeji, wel kók' r low
nyam cocó a.

²¹ Low a ɔny erηη toη Moιs in obi yeji dad nine:
«erηη ɔny' m toη sos am ufη' m.» †

²² Gbeko ɔny ec' a ow elm εben, ɔny imn titmn
Sion e lafeny a, † Nyam ek' anη owr ec' eb a,
Jerusalem a ek' el afr eci ke yogη afr erm εsel
bubute aam kok es gbegbl a. ²³ ɔny, imn titmn
Nyam ec' ey krekre a eke as luku, † ke el agη a
eke wel nɔn el ec' en afr a. Owr Nyam eke bi jej
wus nimum e low ok a ec' any af. Imn titmn agη
nyim nyim a ek' iy neny ign nuη a. ²⁴ ɔny, imn
titmn Jesu eke ok in e mebl ab es ey e sayl ec' a.
Nyam εcr in em ɔη ey sinm owr nyam, ετη Jesu
e mebl a ɔny mbas nɔnɔ akm Abel ec' a. †

²⁵ Sica εwr erm, ke írir Nyam eke am dad odad
a e low! Eke wus af anη Moιs εwar Israel eyη, ke
-l' εγηη -l' írim a, -n' εηη ow e gbre ek' anη em a.
Ey ec' a, afr ετη Nyam anη am dad ey odad. Eke
s' am dad s' εσε ey e low anm em, s' úw any tasi
eke li b' ow li kok ey ow e low! ²⁶ Legη sig em
a, Nyam e lebl a ɔη wus ufη. Yefeny na em ec' a,
kin yec' eke n' am dad l' ew es eke li b' ow li kok:
Emeny legη ejeci, mi b' ow m' ɔη wus ufη, ετη ow

† **12:21** ɔkm Ok 19.12-13; Ol ɔkn 9.19. † **12:22** Sion: Jerusalem
e nin ejeci nyam ana. † **12:23** ɔkm Ok 4.22 em a, yogη ey krekre
a el Israel nimum a. Gbeko anη Ebre e lel na em, ow el Krist eci
jam us εsel a feη, εγη lele ɔyow ab eke ir eb Nyam ab a. † **12:24**
Abel: el Adam lel Ev ab ec' iy. Lisijim likpekp Kayen ibi' r. Nuη ɔb
4.8.

k'ow elm wus ce, ko afr yeji.† ²⁷ Odad na eke el: *emeny legɛn ejec'a*, kin ow e nyandre: mob a eke wel kok ke ɔtu eke k'uɲ a, b'ow irm. Eɲɔ ow b'ow ɔɲ el a ce eke k'ɔtum uɲm a abusu anɲ seɲɲ feɲ.

²⁸ Sica ey, s'am eɲn gbrenɲbi usu a eke k'ɔtum uɲm a. Ow sosiem s'ɔɲ Nyam bia, ke si kók in owi sɛwl a eke li b'erur ab em, es is em lele elum em ab. ²⁹ Tasi em a, ey e Nyam a el al eke bi ɲɲɲn ob. †

13

Elel eke eɲɲ e low k'akpal Nyam sos em; es abal el em ec'ow ɔm

¹ Sica ow akpl eke abu k'anɲ ɔny em ám eruririr ese Krist em ec'agɲ lisijimel af. ² K'ijal etu eb e low es, anke agɲ beb eb etu toɲ batɲ eb afr erm esel any uwm em. ³ Ɔkan ɔny lisijimel ek'anɲ sobel em a e low, † ese sobel em ce ɔny yeji ɔny anɲn wel ab af. Ɔkan el a eke wel am ɔnyɲ milɔlu a e low, ese ɔny ce anake we'n am ɔnyɲ ɔny milɔlu ab af.

⁴ Ke agɲ a feɲ ɔny mebi ec'elum. Ke igɲ lel yow ab ec'es eru usu a nfaci ij owi k'éym. † Nyam b'ow jɛj agɲ a eke b'ebirir mareɲ mareɲ a lele agɲ a eke ebirir ke b'ij nfaci ab ab e low ok.

⁵ K'òcr os owi k'ucur any, sos em iɲn ɔny yec'a ce ek'ɔnyɲ a eci. Tasi em a, Nyam in obi li dad ninɛ:

Mi k'ow mi walm m'elum'ɲ es legɲ kaka,

† **12:26** Aje 2.6, Septant em ec'odad eke wel oc. † **12:29** Ekn Ol Ɔkn 4.24. † **13:3** ɔny lisijimel ek'anɲ sobel em: Ekn Ebre 10.32-34.

† **13:4** Grɛk em a odad a el: *ke igɲ lel yow ab ec'ob erur ob ab af sikpl owi k'ánm*.

mi k'ow m'ighm m'elum'η es legη kaka. †

⁶ Ow ɔη s'otu eke si ki dad ɔmn em tasi s'εse:

Es Kɔtɔkɔ el em ec'abu elum es,

mi k'urum erηn kaka,

εgη kaka k'ɔtum kokm im low ηηη. †

⁷ Ɔkan ɔny ec'anym em ec'idr esel a eke ɔb ɔny Nyam ec'odad a e kokoba a. Ekan elel a eke -l'iir

εb toη ke -l'uwr a, ke εbr el ec'ɔmn a e lakr a.

⁸ Ow akpl e k'uwr any eke Jesu Krist itηnm: legη ek'ec ab em, yefenyina lele sεgη fεη ab, in ec'elel

a ce li b'anη.

⁹ Ki yεbr low yεgm mramra k'irmn ɔny. Sol

ek'el ob ij ec'a εelm agη a eke b'elum a low legη

kaka. Eke ow el bibm e si b'εηη Nyam em a b'ɔη

εy s'ij lec, ke yec'anake akpl a.

¹⁰ Ey, s'ɔny egb waw usu, † εtη egb waw esel a

ɔnym abusu eke k'ij ob eke b'anη egb waw usu

yogη ow a. Tasi em a, el, Nyamel gbɛl ab em -li

bi kok juma. ¹¹ Yogη, Jwifel ec'egb waw es ligbɛl

a b'oc mindey a e mebl a im εy usu lala tasi a

sikpl es ɔny oc eci, εtη wɛl b'ot mindey a ok ɔkm

im gben ofη. † ¹² Na sɔsiem anake Jesu yeji uwm

Jerusalem, † ke n'im l'uw εb a e saw a, yec'εtη

ke in e mebl ab em, li yɔyɔg agη e sikpl ab es a.

¹³ Ow sɔsiem a, s'ɔkr ɔkm s'imn s'εηan in gben

yogη, † s'εgηη wɛl ijr εy gbre nenyembri nyam

† **13:5** Ol Ɔkn 31.6,8; Joswe 1.5. † **13:6** Selu 118.6, Septant em ec'odad eke wɛl oc. † **13:10** Aηa, afr ec'egb waw usu lala tasi a e low, yogη a eke Krist εy a; εkn Ebre 9.11-14; 23-26; 10.19-21.

† **13:11** Bεbm̄n Ob Ap 16.27; Awl 19.3. † **13:12** Jan 19.17-20.

† **13:13** *gben yogη*: Jwifel amua eke wɛl nɔn lel na am awη a ec'a,

Jesu e jam us a ibrm eke wɛl k'igη εb ir sig a elu es ke wɛl εkn

Krist ab ec'εb ir owr a.

a εσε in ec'ab af. ¹⁴ Wus af aηa, s'ir eb nyam eke k'ow anm seηη feη ab em, gbeko ey, eb a eke b'ow anη λεηη anym em a s'am ol es. † ¹⁵ Eke ow el eben a, ow akpl eke λεηηni nyam nyam feη, si k'ecr Jesu em s'oh ey e koklm feη uyu im Nyam ec'any af. Na anake el ey ec'egb eke s'am waw a. Eε, ke ey e neny em e bia feη eke b'ow anη ey okm a, oh in e nin a agb. ¹⁶ Gbeko k'ijal es eke ki kokr low mamn ke c'ecr yec'a eke onyn a, anke amua anake el segb waw eke b'akpl Nyam sos em a.

¹⁷ Elumn ony ec'idr esel a ke isr es el ec'any af. -N'am ew ony nyamn af anke ow it eke -li k'awl ony ec'ow -l'ok Nyam. Ow sosome a, eke b'elumn el, -li b'ow -li kok el e juma a sos em in em. Eke ow elm eben, -li b'ow -li kok juma a abr eny em etη k'ow eηnmn low kaka.

¹⁸ Nohān Nyam onη ey. Ey s'uw any tasi eke si k'eknm low eke k'onη s'okr ey sosi ow af. Tasi em a, seηη feη si b'ol low senyn senyn e kok es.

¹⁹ M'am ibrm ony atrm em, ηohān eke mi k'awl fafa m'ow ony ec'araηn.

Nyam ηohān lele esηη es abal el ab

²⁰ Nyam anake b'onη ey erm es ey a. L'igbm ey Es Kōtōko Jesu ek'el maceb osu es ligbel a luw em. Etη in e mebl a ec'egb waw a onη ey sinm nyam ek'onym uwr. ²¹ Ke Nyam na seηη feη oh ony otur kokr low mamn, kókr yec'a eke li b'erur a! Ke l'écr Jesu Krist em li kok ey em, low yec'eke b'aw'r a! In ec'el anygbel seηη feη! Amen!

† 13:14 Ekn Ebre 11.13-16.

²² Agɛɛ lisijimɛl, m'am dad ɔny eke k'irir ɛrm ɛw ɛm, sos es atr e sodad amua. Tasi ɛm a, lel a eke mi nɔn a ɔfum nɔnɔ. ²³ Sica kin amani nyam: ɛy lisijim Timote anɛ sobel ɛm ɛy ɔkm. Eke l'ow fafa, in yɔny si b'ow s'ow s'ekn ɔny.

²⁴ Ɔsɛnɛn ɔny ec'idr ɛsɛl a fɛɛ lele Nyam ec'agɛɛ lala ab ab. Itali ec'agɛɛ a ek'anɛ anɛ a yeji am ɛsɛn ɔny. ²⁵ Ke Nyam ɛdɛɛ ɔny fɛɛ ɔwrɔ!

Amani Owr
Adiokrou: Amani Owr New Testament

copyright © 1998 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Adiokrou

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

b20fd1e5-39e1-5678-9af9-b99e1ebfb994